

Les presses de Gorbatxev

Una cursa d'obstacles per fer-se amb el poder absolut

Ernest UDINA

«**M**ai en la història de la postguerra un líder soviètic no s'havia mogut tan ràpidament per consolidar el seu poder en el Kremlin.» Aquest judici del *New York Times* dona l'autèntica dimensió dels espectaculars canvis promoguts per Gorbatxev als quatre mesos de l'arribada al poder.

La destitució del seu rival Romànov i la «jubilació» de Gromyko, corroboren que Gorbatxev vol treure obstacles per afermar el seu poder. El que és ja més difícil de preveure és fins a quin punt aquest poder absolut li permetrà de modificar l'estructura del sistema soviètic, que sembla trobar-se en un cercle viciós: ni econòmicament ni política funciona amb eficàcia, però l'obertura necessària podria aprofundir esclètxes que comportarien una reacció dels conservadors, encara ben instal·lats en diversos alts llocs del poder soviètic.

Allò que, de tota manera, és evident, és que el canvi de persones obeeix a un canvi de política i potser, més que de política, d'un estil o metodologia per assolir els incanviats objectius de sempre. El món occidental resta lògicament sorprès per la facilitat amb què Gorbatxev ha realitzat els dos canvis esmentats i per la pujada de noves figures, quasi desconegudes fins ara, entre les quals hi ha el nou número dos, Ligàtxov, i el nou ministre d'Afers Exteriors, Txevanadze.

Andrei Gromyko, nou cap d'estat de l'URSS

El poder de Gorbatxev ha restat, doncs, ben enfortit. Cal veure ara per on anirà la nova política. A nivell interior, Gorbatxev segueix els passos dels primers mesos d'Andròpov, en endegar una lluita contra la corrupció i la baixa productivitat, que a la Unió Soviètica és tant com dir una lluita contra l'alcoholisme. Els canvis hauran de ser encara molt més extensos i caldrà consolidar-los, a la primeria de l'any vinent, en el congrés del PCUS. És evident que el més gran problema que afronta avui la Unió Soviètica és la manca de productivitat. Per posar-ne només un exemple, el primer país productor de petroli del

món ha vist com 1984 se'n reduïa, per primera vegada des de la guerra, la producció, de sis-cents setze milions, durant el 83, a sis-cents tretze, l'any passat. És a dir, juntament amb la baixa productivitat, la Unió Soviètica també es troba amb el repte que vol afrontar l'Europa occidental davant Japó i els Estats Units: les noves tecnologies, ben presents en la majoria de discursos del màxim líder soviètic. La gran incògnita continua sent si el sistema econòmic soviètic podrà fer front a aquests reptes sense una liberalització política. En aquest sentit, els discursos de Gorbatxev no han aportat res de nou encara.

En canvi, s'està dibuixant ja una nova liberalització en la política exterior soviètica. Després de la bona impressió que causà Gorbatxev en la visita a Gran Bretanya, al desembre passat, ja ha anunciat ara la visita a París, del dos al cinc d'octubre, i la trobada amb Reagan del 19 al 21 de novembre, la primera dels dos màxims dirigents de les dues superpotències des del juny de 1979. Ja s'adverteix allò que *Le Monde* ha qualificat com a «ofensiva d'encant», de Gorbatxev envers l'Europa occidental. En realitat, la Unió Soviètica sempre ha jugat a dividir els dos grans components de l'Aliança Atlàntica, els Estats Units i Europa Occidental.

El problema dels euro-míssils provoca, però, de fa dos anys, que l'URSS clave en el mateix sac els dos adversaris occidentals. Gorbatxev sembla ara acceptar implícitament que tota la pressió soviètica contra els euromíssils ha estat ineficaç i que més val una bona entesa amb els dirigents europeus. Intentarà, doncs, refer amb Mitterrand aquelles bones relacions que Breznev aconseguí amb De Gaulle, Pompidou i Giscard.

La gran pedra de toc del canvi en la política exterior soviètica arribarà, però, amb la trobada del novembre amb Reagan, sempre que aquest confirmi que la seva actitud ja no és la de considerar l'URSS com «l'imperi del mal».

Una cosa resta ben clara en els canvis de la *nomenklatura* de l'URSS: amb les noves persones, Gorbatxev ha reforçat el seu poder. Caldrà veure, però, si n'hi haurà prou amb les noves persones per dur a terme una nova política en l'esclerosat sistema que prové de la revolució de 1917.